MAAHANMUUTTOVIRASTO MIGRATIONSVERKET FINNISH IMMIGRATION SERVICE

HALLINTO- JA TURVALLISUUSJAOSTON KUULEMINEN 4.5.2016; KATSAUS TURVAPAIKANHAKIJATILANTEESEEN, MIGRIN LAUSUNTO

Hakijatilanne

Vuonna 2016 Suomesta on hakenut turvapaikkaa yhteensä 2628 henkilöä (30.4.2016). Top 5-kansalaisuudet ovat olleet Irak (540), Afganistan (538), Syyria (193), Intia (173) ja Somalia (143). Yksintulleita alaikäisiä on rekisteröity 198.

Lapin rajanylityspaikoille ei ole saapunut turvapaikanhakijoita 29.2. jälkeen.

Tehdyt päätökset, myönteisten ja kielteisten osuudet

Maahanmuuttovirasto on tehnyt 1.1.-30.4.2016 mennessä yhteensä 7550 ratkaisua turvapaikkahakemuksiin.

Ajalla 1.1.2015 - 30.4.2016 myönteisten päätösten osuus oli 26%, kielteisten 20%, tutkimatta jätettyjen 18,2% ja rauenneiden (sisältäen hakemuksena peruuttaneet ja kadonneet hakijat) 35,8%. Aineellisesti tutkittuihin hakemuksiin tehtyjen kielteisten päätösten prosentuaalinen osuus päätöksistä on kasvanut (7% vuonna 2015, 18% vuoden 2016 huhtikuun loppuun mennessä).

Dublin-päätösten kokonaismäärä on lisääntynyt huomattavasti alkuvuonna 2016. Jo maaliskuun puolella ylitettiin koko viime vuoden päätösmäärä. Tämä näkyy myös maasta poistamista odottavien hakijoiden määrässä.

Migri ei toistaiseksi käännytä hakijoita Dublin-asetuksen nojalla Unkariin. Korkein hallinto-oikeus katsoi päätöksessään 20.4.2016, että hakijaa ei ollut mahdollista käännyttää Unkariin Dublin-asetuksen nojalla, koska ei voitu varmistua siitä, ettei käännyttäminen rikkoisi EU:n peruskirjaa tai Euroopan ihmisoikeussopimusta. Migri kuitenkin seuraa tilannetta: jos asiassa tulee uutta selvitystä KHO:n päätöksessä mainitulla tavalla, arvioidaan päätöskäytäntö uuden tiedon valossa uudelleen. KHO:n päätös ei myöskään vaikuta tilanteeseen, jossa hakija on jo saanut suojelua Unkarissa. Näissä tapauksissa Migri jättää hakemuksen tutkimatta (tapaukset eivät kuulu Dublin-asetuksen soveltamisalaan) ja käännyttää hakijan.

Migri on toistaiseksi jäädyttänyt humanitaarisen suojelun antamisen ja odottaa humanitaarista suojelua koskevan säännöksen poistamista koskevan ulkomaalaislain muutoksen voimaantuloa. Lakimuutoksen on tarkoitus tulla voimaan 16.5. Migri on päivittänyt Irakin turvallisuusarvion ja (sitä aletaan soveltaa viimeistään 16.5. alkaen). Migri valmistautuu myös tarkastelemaan Irakin muuttuneen turvallisuustilanteen perusteella irakilaisille aikaisemmin myönnetyt toissijaisen suojelun oleskeluluvat. Migri myös päivittää Afganistania ja Somaliaa koskevat turvallisuusselvityksensä ja päätöslinjauksensa huomioiden humanitaarisen suojelun kategorian poistamisen laista. Humanitaarisen suojelun poistuessa laista, sitä ei voida käyttää myöskään perusteena uusille jatko-oleskeluluville. Näitä aikaisempien luvanhaltijoiden jatkolupaa koskevia hakemuksia arvioidaan tulevan Migrille ratkaistavaksi. Ulkomaalaisrekisterin perusteella nykyisiä luvanhaltijoita on reilu 430 henkeä. Osa voi hakea uudestaan turvapaikkaa ja heidän hakemuksensa tullaan käsittelemään turvapaikkamenettelyssä.

PL 18, 00581 Helsinki
puh. 0295 430 431
faksi 0295 411 720

PB 18, 00581 Helsingfors
tfn 0295 430 431
fax 0295 411 720

P.O. Box 18, FI-00581 Helsinki, Finland
tel. +358 295 430 431
fax +358 295 411 720

Hakemusten käsittelyaika, tulkkien saatavuus haastatteluihin

Turvapaikanhakijamäärät kasvoivat merkittävästi vuonna 2015, mikä heijastui hakemusten käsittelyaikoihin. Turvapaikkaprosessin kesto vuorokausina oli vuoden 2015 ensimmäisellä puoliskolla 110,4vrk, toisella puoliskolla 182,6 vrk ja vuoden 2016 neljän ensimmäisen kuukauden aikana 261,4 vrk. Turvapaikkatutkinnan siirtäminen poliisilta Migrille tulee kuitenkin tehostamaan prosessia, mutta tämä vaikutus ei vielä näy käsittelyajoissa. Turvapaikkapuhuttelusta päätökseen kuluva aika on myös supistunut toiminnan tehostamisen myötä ja trendi tullee jatkumaan tavoitellen alkuvuoden 2015 tasoa.

Tulkkien saatavuus on ollut haaste. Tulkit ovat pääasiassa pääkaupunkiseudulta ja aluetoimipisteissä tarvitaan etätulkkauksia, joita varten tilat ovat olleet riittämättömät (vasta toukokuun aikana saataneen täysi kapasiteetti). Myös tulkkien laadussa on ollut ajoittain toivomisen varaa

Vapaaehtoisesti palanneet

IOM:n kautta avustetun paluun järjestelmän kautta palasi vuonna 2015 yhteensä 634 (Top 5 -maat: Irak: 250, Albania: 147, Ukraina: 51, Kosovo: 40, Venäjä: 41). Palaajista 75% oli hakemuksensa peruuttaneita henkilöitä. Vuonna 2016 IOM:n kautta palaajia oli maaliskuun loppuun mennessä 430. Poliisi on organisoinut charter-lentoja Irakiin.

Vapaaehtoisen paluun avustusten osalta käteistuen määrää vähennettiin viime syksyn ja talven aikana. Maahanmuuttovirasto aikoo ohjeistaa vastaanottokeskuksia toukokuussa 2016 uudelleenkotoutumistuen määriin liittyen.

Vastaanottokeskusten määrä ja tarve

Vastaanottojärjestelmässä on yhteensä noin 26 800 henkilöä (aikuisia/perheitä noin 24 600 ja yksintulleita alaikäisiä noin 2220). Vastaanottoyksiköitä on toiminnassa aikuispuolella 135 ja alaikäispuolella 81. Hakijoita asuu tämän lisäksi yksityismajoituksessa. Käyttöaste on tällä hetkellä aikuispuolella noin 81 % ja yksintulleiden alaikäisten yksiköissä 83 %. Keskuksissa asuu (30.4. tilanne) 1722 oleskeluluvan saanutta hakijaa.

Migri on tehostanut vastaanottokeskusten ohjausta lisäämällä ohjeistusta, koulutusta ja ottamalla käyttöön vastaanottotoiminnan valvontaohjelman. Yhteistyötä eri viranomaisten (esim. sosiaali- ja terveysviranomaiset, kunnat) sekä kuntalaisten (esim. kuntainfotilaisuudet) kanssa tehdään niin ikään paljon ja säännöllisesti.

Mahdollisia uusia ruuhkatilanteita silmällä pitäen Tornion järjestelykeskuksen toiminta on mahdollista tarvittaessa aloittaa 2 vrk varoitusajalla.

Ylijohtajan sijaisena,

johtaja Tiina Suominen

Erityisasiantuntija Tuomas Koljonen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Maahanmuuttovirasto 03.05.2016 klo 10:04. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Valtiovarainvaliokunta, hallinto- ja turvallisuusjaosto